נדר הוא אלא אם כמה שנדרת עשית יהא נדר ואם לא נדבה יהא ונדבה מי שרי לשנויי בה אמר ליה רבינא לרב פפא [א]לא הוית גבן באורתא בתחומא בי חרמך דרמי רבא מילי מעלייתא אהדדי ושני להו מאי מילי מעלייתא תנן כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כו' טעמא דשלא לשמן הא [א]סתמא עלו נמי לבעלים לשם חובה אלמא סתמא נמי כלשמן דמי ורמינהי [ב][ב]כל הגט שנכתב שלא לשם אשה פסול [ג]וסתמא נמי פסול ושני זבחים בסתם לשמן עומדין אשה בסתמא לאו לגירושין עומדת וזבחים בסתמא כשירין מנלן אילימא מהא דתנן כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כו' ולא קתני שלא נזבחו לשמן גבי גט נמי הקתני כל הגט שנכתב שלא לשם אשה פסול ולא קתני שלא נכתב לשם אשה פסול אלא מהא (א) [ג]דתנן כיצד לשמן ושלא לשמן לשם פסח ולשם שלמים טעמא דאמר לשם פסח ולשם שלמים הא לשם פסח וסתמא כשר אלמא סתמן כלשמן דמי דילמא שאני התם [ד]דאמר א] ° כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה אלא מסיפא שלא לשמן ולשמן לשם שלמים ולשם פסח טעמא דאמר לשם שלמים ולשם פסח הא סתמא ולשם פסח כשר דילמא שאני התם דאמר א] [ה]יוכיח סופו על תחילתו אי נמי איידי דתנא לשמן ושלא לשמן תנא נמי שלא לשמן ולשמן אלא מהא [ו]לשם ששה דברים הזבח נזבח לשם זבח לשם זובח לשם (ב) שם לשם אשים לשם ריח לשם ניחוח והחטאת ואשם לשם חטא א"ר יוסי אף מי שלא היה בלבו לשם אחת מכל אלו כשר שתנאי בית דין הוא אתנו בית דין דלא לימא לשמו דילמא אתי למימר שלא לשמו ואי סלקא דעתך סתמא פסול קיימי בית דין ומתני מילתא דמיפסיל ביה וגבי גט דסתמא פסול מנלן אילימא מהא [ז]דתנן [ד]היה עובר בשוק ושמע (ג) סופרים מקרין איש פלוני גירש פלונית ממקום ב] פלוני ואמר זה שמי וזה שם אשתי פסול לגרש בו דילמא כדרב פפא [ח]דאמר רב פפא הכא [ט]בסופרים העשויין להתלמד עסקינן ולא ג] איכתוב לשום כריתות כלל אלא מהא

נדר הוא. דהא כאשר נדרת כתיב ויש חילוק בין נדר לנדבה [י] נדר לאמר הרי עלי ונדבה הרי זו: **אם כמה שנדרת עשית.** שעבד עבודותיה לשמה: **יהא נדר.** ויעלה זה לנדרך: **ואם לאו יהא לנדבה.** כאילו התנדבת לזה נדבה אחרת ולא לשם הראשונה: **ונדבה מי שרי לשנויי בה.** וכיון דרחמנא קרייה נדבה מי שרי לשנויי בה הא אמרינן בפ' שני (לקמן ד' כט:) אסור לחשב בקדשים ויליף מקרא דלא יחשב והכי מידרש קרא אם מוצא שפתיך תשמור ועשית אז יהיה נדר אשר ד] נדרת ואם לאו נדבה. (מפי השמועה במנחות עד כאן): **לא הוית גבן באורתא בתחומא.** כלומר חבל על שלא היית אמש בשבת אצלנו בתוך התחום שתוכל לבא לבית המדרש ולשמוע: **בי חרמך.** שם מקום: **ושני להו.** ופירקן: **שלא לשמן.** משמע דעקר שמייהו בהדיא: **שלא לשם אשה.** האשה הזאת שנכתב לשום אחרת ששמה כשם זו פסול דכתיב וכתב לה [כ] לשמה: **וסתמא נמי פסול.** כגון אם כתבו הסופר [סתם] לשם מה שיהא מזומן לכשיבא אדם אצלו ששמו ושם אשתו (שוין) כן ויתננו לו ולקמן מפרש מנלן ממתני' דסתם פסול: **ושני.** ותריץ רבא גופיה דרמינהו אהדדי: **בסתמן לשמן עומדין.** הילכך כל כמה דלא עקר שמייהו בהדיא הוו לשמן: **מנלן.** ממתני' היכי ה] שמע ליה רבא דתיקשה ליה: **שנזבחו שלא לשמן.** משמע דעקר שמן מהן: **שלא נזבחו לשמן.** משמע שלא הזכיר שמן עלייהו דהיינו סתמא: **שנכתב שלא לשם אשה זו.** משמע שנכתב לשם אחרת בפירוש: **כיצד לשמן כו'.** מתני' היא: **לשם פסח ולשם שלמים.** כך חישב עליו: **הא לשם פסח וסתמא.** שלא חישב אחריו לשם שלמים כשר ואע"ג דסוף שחיטה סתמא אישתחיט: **אלמא סתמן כלשמן דמי.** דאי כשלא לשמן דמי הויא ליה כאילו אמר לשם פסח ולשם שלמים: **על דעת [ראשונה.** אבל] היכא דשחטיה כוליה סתמא אימא לך דפסול: **הא סתמא [ולשם] פסח.** תחילה שחטה סתם וסופה לשם פסח כשר ולא מיפסיל משום תחילתה אלמא סתמא כלשמן: **א"נ איידי כו'.** כלומר לעולם לא תידוק מיניה הא סתמא ולשם פסח כשר דלעולם אימא לך פסול דסתמא כשלא לשמו והאי דקתני לשם שלמים איידי דפריש בלשמן ולא לשמן לשם שלמים דהתם דווקא הוא דאילו סתמא הוי כשר דעל דעת ראשונה הוא עושה פריש נמי תנא למתני' בשלא לשמו ולשמו לשם שלמים ולשם פסח ולאו דווקא דה"ה לסתמא ולשם פסח דמיפסל בתחילת שחיטה: **לשם ששה דברים.** משנה בפרק ב"ש ומקראי יליף להו: **לשם זבח.** לשם מה שהוקדש: **לשם זובח.** שיתכפר בו בעליו ולא שיתכפר בו אחר: **לשם שם.** (ד) (לנחת רוח) להקב"ה שאמר ו] ונעשה רצונו: **לשם אשים.** להקטירם ולא לעשותם צלי על המזבח. קרבוניי"ש בלע"ז: **לשם ריח.** לאפוקי איברים שצלאן והעלן דשוב אין בהן ריח והכי מפרש להו התם: **לשם ניחוח.** לשם הנחת רוח להקב"ה שאמר ונעשה רצונו: **שלא היה בלבו.** לשמו אלא סתם ז] ולא הזכיר אחד מאלה: **שתנאי בית דין הוא.** שישחטו סתם ולא יזכירו בשחיטתן לשמו כדמפרש טעמא ואזיל אתנו ב"ד דלא לימא לשמן כו': **וגבי גט דסתמא פסול מנא ליה.** כלומר היכי שמע ליה רבא ממתני' דגיטין דפסול דתיקשה ליה ורמינהי אהדדי: **מקרין.** את התלמידין שמלמדין אותן לכתוב טופסי גיטין: **דלא איכתוב לשם כריתות כלל.** אבל היכא דאיכתב לשם כריתות שיהא מזומן לו לכשיזדמן לו מגרש ח] ששמו ושם אשתו שוין בו כשר:

ואם לאו יהא נדבה. אע"ג דבפ"ק דר"ה (דף ו.) דריש ליה לענין בל תאחר דלא שייך לאחר שחיטה הכא דריש מפשטיה דקרא דמשמע דקרי ליה לנדר נדבה: **זבחים** בסתם לשמן הן עומדין. ואינו פסול עד שיכוין שלא לשמן [וא"ת בפ"ק דחולין (דף יג:) בעי ר"י אי קטן יש לו מחשבה וכו' ופי' בקונטרס כגון בשחיטת קדשים דיליף בריש זבחים דבעי לשמה ושחט קטן עולה לשמה מי הוי כוונה או לא הא משמע הכא דמסתמא נמי כשר ואינו פסול עד שיכוין שלא לשמן] וי"ל דסתמא דקטן גרע דאין לו דעת להבין שהן קדשים וסבור שהן חולין והוה ליה מתעסק ופסול כדאמר בפרק בית שמאי (לקמן דף מו:) לשם חולין כשירין ט] משום חולין פסולה והאי קטן אפילו אומר יודע אני שהן קדשים ולשמן אני מתכוין מיבעיא לן אי כוונתו כוונה או דילמא לא מהני אם אין מעשיו מוכיחין: **סתם** אשה לאו לגירושין עומדת. ואפי' זינתה תחת בעלה מכל מקום לאו להתגרש בגט זה עומדת וגם אם לא ירצה הבעל לא יגרשנה ° אלא שלא תשמשנו י] ומתוך הא מילתא מיתרצא מה [ל] שמקשים בסוף פרק שני דגיטין (דף כג.) דאמר עובד כוכבים אדעתא דנפשיה עביד ואינו כשר לכתוב את הגט ובפ' שני דעבודה זרה (דף כו:) אמרי' ימול ארמאי ואל ימול כותי משום דכותי מתכוין לשם הר גריזים [והתם נמי] בעינן לשמה כדדרשינן (שם דף כז.) מלה' המול (ימול) ואפי' הכי מכשרינן ארמאי דיש לחלק בין גט למילה כמו שמחלק כאן בין זבחים לגט הא יא] סתמא פסול משום דסתם אשה לאו לגירושין קיימא ולכך נמי [בעובד כוכבים] פסול אע"ג דעביד סתם אבל מילה סתמא לשמה קיימא כמו זבחים הילכך עובד כוכבים כשר אע"ג דעביד סתם: **הא** לשם פסח וסתמא כשר. פי' בקונטרס דסוף שחיטה סתמא אישתחיט ותימה כיון דאמר בתחילת שחיטה לשם פסח וכי כל שעה יש לו לדבר עד שיגמר שחיטתו ונראה לפרש דבשתי עבודות איירי כגון דשחיט לשם פסח וקיבל סתם ומיהו בפרק תמיד נשחט (פסחים דף נט:) מיבעי לן אי בעבודה אחת תנן או בשתי עבודות ועבודה אחת היינו כדפירש הקונטרס ויש ליישב דאפילו אם תימצי לומר לשם פסח וסתמא פסול [אפ"ה] אין צריך לדבר כל שעה אלא שבתחילת שחיטה יאמר שעושה כל השחיטה לשם שחיטת פסח: **אתנו** בית דין דלא לימא לשמה דילמא אתי למימר שלא לשמה. בשמעתא קמייתא דגיטין (דף ג.) דמפרש דלכך לא תיקנו לומר בפני נכתב לשמה למ"ד לפי שאין בקיאין לשמה משום דאי מפשת ליה לדיבורא אתי למיגזייה לא הוי מצי למימר דילמא אתי למימר שלא לשמה דמי הוא שוטה כל כך שנותן גט לאשה זו שנכתב לשמה והוא אומר שלשם אחרת נכתב אבל אדם השוחט קרבן פעמים שטועה וסבור שהוא קרבן אחר וכן המקבל ומוליך וזורק: **קיימי** בית דין ומתני כו'. [מ] יש תימה למה לו להאריך כל זה הא בהדיא אמר סתמא כשר ונראה לפרש דמי שלא היה בלבו היינו שלא אמר בהדיא לשם אחד מכל אלו אבל חישב בלבו למה שדינו להיות הא סתמא פסול [נ] להכי [דייק] מתנאי בית דין וכי מתנו בית דין דלא לימא בהדיא ובמחשבה סגי ושמא אתי לידי פסול שלא יחשב כלל וישחוט סתמא ויפסל: **בסופרים** העשויין להתלמד עסקינן. ואפילו למאן דאמר בפרק קמא דעירובין (דף יג.) גבי מגילת סוטה דמוחקין אותה מן התורה אף על גב דבעינן לשמה ואף על גב

עין משפט נר מצוה

ג א מיי' פ"ד מהל' מעה"ק הלכה י ועיין רש"ק:

ד ב ג ד מיי' פ"ג מהל' גירושין הל"א סמ"ג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קלא סעיף א:

מוסף רש"י

יהא נדר. כלומר יצאת ידי נדרך **ואם לא נדבה יהא.** ויביא אחרת לנדרו **ונדבה מי שרי לשנויי בה.** והכתיב אם זבח שלמים קרבנו שתהא זביחה לשם שלמים (מנחות ב:) **לא הוית גבן בתחומא.** לא היית קרוב אצלנו שתוכל לבא. לישנא אחרינא בתחומא בבית המדרש. ראשון שמעתי (ב"ק כ.). וברשב"ם ב"ב נא. פי' בתחומא. בתי מדרשות שלהן בסוף התחום היו כדי שיוכלו לבא שם בשבת מן העיירות שמסביב: **לשם זבח.** לאפוקי שנוי קדש, כגון לשם זבח אחר לשם זובח. לאפוקי שנוי בעלים, והא ילפינן להו מקראי **לשם חטא.** לשם חטאו שהוא מביאו עליו (לקמן מו:) **סופרים.** כותבי גיטין **להתלמד.** לכתוב גיטין (גיטין כד. כד:):

לעזי רש"י

קרבוניי"ש חתיכות בשר צלויות על פחמים

שינויי נוסחאות

א] דאמרינן (כי"ר): ב] נ"א במקום (כי"ר): ג] בכתה"י דלא, וכ"ה ברש"י: ד] נ"ל כאשר (מ"ב): ה] היכי שמעינן ממתני' דסתמא כשר דתיקשי ליה לרבא כצ"ל (צ"ק. ועי' מלא"ש): ו] ס"א שאמר והיה העולם (גליון. וכ"ה בגמ' לקמן מו:). ובמ"כ גריס לשם שם הקב"ה, והשאר נמחק: ז] אלא סתם שחט (בי"פ): ח] נ"א לגרש למי ששמו (גליון). נ"א מגרש ששמו ושם אשתו כן, ותיבות שוין בו נמחק (ש"מ): ט] נ"ל כשרה (יעב"ץ): י] בתשו' רשב"א סי' תמ"ת העתיק לדברי התוס' אלא יכולה להיות תחתיו ותשמשנו כשפחה דעלמא. וכן בברכ"י סי' א' כתב דט"ס נפל בתוס' ונ"ל אלא תשמשנו. וכ"ה בפסקי התוס' כאן. אבל הרבה אחרונים העתיקו דברי התוס' כמו שהוא לפנינו, ועי' בתשו' הגרעק"א שבדו"א בכתבים דף נ"א: יא] נ"א דהתם (גליון). נ"א דגט סתמא (מ"ב): יב] נ"א דאין צריך לזבוח לעולם לשם פסח (כ"ה בקטע שבהשמטות). נ"א דאין צריך לצוות לעולם (כי"ב): יג] נ"ל ניכר. וכ"ה (כי"ב): יד] נ"א שיכול לבוא (כי"ב):

שיטה מקובצת

אלא מהא כיצד לשמן כו'. וא"ת והמקשה מאי ס"ד וכי תעלה על דעתך דלעולם יעמוד ויאמר לשם פסח. וי"מ דהא"נ דבכל עבודה ועבודה יש לו לפרש לשם פסח, והשתא לפי זה הוי פי' דמתני' דלשמו ושלא לשמו בשתי עבודות כמו בשחיטה וקבלה ששחט לשם פסח וקבל לשם שלמים. ולא נהירא דע"כ דלשמו ושלא לשמו דמתני' ר"ל הכל בעבודה אחת כדפ"ה לקמן (דף יג.) במשנה, דאי בשתי עבודות היינו רישא הפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן וקבל והלך וזרק שלא לשמו, דהא או קאמר כדפ"ה לקמן (שם), דליכא למימר דעשה כל הד' עבודות שלא לשמן, דלמה לי כולי האי בחדא סגי, אלא ע"כ או או קאמר, וא"כ סיפא דמתני' לשמו ושלא לשמו ר"ל בעבודה אחת ששחט לשם פסח ולשם שלמים, וא"כ הדרא קושיא לדוכתיה. וי"ל דבשחיטה פריך דמשמע ליה לשמו ושלא לשמו בשחיטה ששחט סימן ראשון לשם פסח ושני לשם שלמים, ולהכי דייק הא לשם פסח וסתמא כשר אלמא סתמא כלשמו דמי דאי כשלא לשמו דמי נהי דאין יב] צריך לעמוד ולומר לשם פסח מ"מ בכל סימן וסימן היה לו להזכיר לשם פסח (תוס' שנץ): תו"ה הא לשם פסח כו'. עיין בהשמטות בסוף המסכת: תוד"ה קיימי. היינו שלא אמר בהדיא לשם אחד מכל אלו, והא דקאמר רבי יוסי שלא היה בלבו היינו שלא היה ניכר וידוע לשומעין אם היה בלבו לכך והיינו (דשני) [דשתק] בשתיקה, כלומר שלא גלה יג] בשפתיו מה שחשב בלבו. והא דפריך בגמרא ואי ס"ד סתמא פסול קיימי ב"ד ומתני מילתא דמיפסל ביה, ה"פ מילתא שיבוא יד] לידי פסול דהיינו ע"י שתיקה דמתוך שישתוק אולי ישכח ולא יכוין גם בלבו ומיפסל אי סתמא פסול, דיותר יבא שלא יחשוב כלל כשהוא מחשב בלבו מאם לטעות ולומר שלא לשמו אם הוא אומר בפיו לשמו בפירוש (תוס' שנץ):

מסורת הש"ס

א) ב"ק כ. ב"ב נא., ב) גיטין כד., ג) לקמן יג. פסחים נט:, ד) מנחות טז., ה) [גיטין סו. נדרים מח. חולין לט:] ב"ב קלח., ו) לקמן מו:, ז) גיטין דף כד., ח) [שם:], ט) עי' ירוש' גיטין פ"ג ה"א, י) קנים פ"א מ"א, כ) גיטין כ:, ל) עי' תוס' מנחות מב. ד"ה ואל, מ) עי' לי"ק, נ) עי' רש"ק.

הגהות הב"ח

(א) גמ' אלא מהא כיצד לשמן. כצ"ל ותיבת דתנן נמחק: (ב) שם לשם השם: (ג) שם ושמע קול סופרים מקרין איש פלוני מגרש את פלונית: (ד) רש"י ד"ה לשם השם לנחת רוח להקב"ה שאמר ונעשה רצונו. נ"ב לאו היינו לשם ניחוח וכן מבואר לקמן דף מו ע"ב ור"ל שהוא שוחט לשם הקב"ה וממילא הוא נחת רוח כו' מה שא"כ לשם ניחוח שצריך לשחוט עבור נחת רוח וק"ל:

גליון הש"ס

גמ' כל העושה על דעת ראשונה. לקמן דף מא ע"ב שבת דף צא ע"א: תוס' ד"ה סתם וכו' אלא שלא תשמשנו. עיין בתשובת הר"ס אלגאזי סימן פח:

ליקוטים

בתחומא. פי' בבית המדרש שהוא תחומה של תורה. (ערוך ערך תחם) **אלמא סתמא כלשמן כו'.** לכאורה צריך נגר ובר נגר דיתפרק אחרי דכבר החליטו התוס' ז"ל בכמה מקומות דכל מחשבות פיגול צריך להיות דוקא בדיבור ובאם חישב ולא הוציא מפיו אינה פוסלת, א"כ מכ"ש כששחט בסתמא דלא יזיק, וכאן מסתפק הש"ס בסתמא אי יפסול אי לאו וצ"ב. ואפשר לומר הא דמספקא להתוס' היינו לפי מה דמסקינן דסתמא לשמן, אבל אי אמרינן דסתמא כשלא לשמן ודאי אין פסול מחשבת פיגול בלתי דבור, דלא גרע מלשמן. ויותר נראה לי דסתמא גרע דהוי כמו משום חולין כיון דלא כיוון במחשבתו לשם קדשים, אבל אם כיוון במחשבתו שלא לשמן כיון דעכ"פ יש לו מחשבה לשם קדשים [הרי זה כשר]. ועיין תוס' ד"ה זבחים בסתם. והדבר צריך עוד תלמוד (מלאה כהן): **זבחים בסתם לשמן עומדים וכו'.** נראה לי דאפילו למ"ד מצוות צריכות כוונה הני מילי בדבר שכל המין ראוי למצוותו כגון מצה ושופר ולולב דאין תחיכת מצה זו ושופר ולולב אלו מיוחדין למצוותן דאפשר למצוה זו לקיים ע"י דברים אחרים של מינן כמו באלו ואין אלו סתמן עומדים למצוותן, ודמי לסתמא דגט דאמר רפ"ק דזבחים גבי קדשים דקיי"ל כל הזבחים שנשחטו שלא לשמן כשרין ולא עלו לבעלים לשם חובה ואם שחטן סתמא עלו דסתמן לשמן קיימי אבל גט הנכתב שלא לשם אשה פסול ואפי' סתמא נמי פסול משום דסתם אשה לאו לגירושין קיימא ופי' התוס' דאפי' זינתה מ"מ לאו להתגרש בגט זה עומדת דהא אפשר להתגרש בגט אחר כמו בזה, אבל בדבר פרטי המיוחד ועומד למצוותו וא"א לקיימו אלא בגופו ואפי' במינו א"א אלא כו בעצמו כגון אכילת קדשים ופסח דמצוות אכילתן מיוחד בגופן וא"א לקיים מצוותן אלא בגופן דמי לשחיטת קדשים דסתמן לשמן עומדין הואיל ומצותן מיוחד בגופן, וגם במילה למ"ד דבעי מילה לשמה אפ"ה בנכרי כשרה משום דעביד סתמא וסתמא לשמה קאי כמ"ש התוס' רפ"ק דזבחים, וצ"ל דה"ט משום דמצות אדם זה מיוחדת לגופו ממילא סתמא לשמו קאי, א"נ משום דכל הני אי עשאן שלא לשמן ביטל מצוותן לגמרי כגון מילה אם נעשה שלא כהכשרה שוב אי אפשר בחזרה לעשות כמצותה, אע"ג דאפשר בהטפת דם ברית אין זה עיקר מצות מילה אלא במקום דלא אפשר כגון גר שנתגייר כשהוא מהול או קטן הנולד מהול, אבל עיקר מצות מילה אזלה לה. וכן קדשים אי עשאן שלא כמצוותן בטל מצות קרבן זה, מש"ה סתמא לשמו קאי. משא"כ בשאר מצוות כמצה שופר ולולב אם עשאן שלא כמצוותן יש להם תקנה לחזור לעשות כמצוותן, אין סתמן עומדות לשמן (טורי אבן ר"ה כט.): **כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה.** ואע"ג דכהן קאמר לא נתכוונתי לדעת ראשונה אלא סתמא שחטתי, אפ"ה אמרינן על דעת ראשונה שחט ולא סמכינן אדיבוריה. ותנן בשבת (צא ע"א) המצניע לזרע ולדוגמא ולרפואה והוציאו בשבת חייב עליו בכל שהוא ופרכינן למה לי למתני המצניע ליתני המוציא לזרע ולדוגמא ולרפואה חייב עליו, אמר אביי הכא במאי עסקינן כגון שהצניעו ושכח על מה הצניעו, והשתא קא מפיק סתמא, מהו דתימא בטולי בטלה מחשבתו קמייתא קמ"ל כל העושה ע"ד הראשונה. הרי התם בשכח מחשבתו הראשונה עסקינן ופשיטא דקאמר לא נתכוונתי על דעת הראשונה שהרי שכח דעתו הראשונה, אעפ"כ הכריעו חכמים את דעתו דעל דעת הראשונה קא מפיק (אור זרוע הל' יבום סי' תרי"א):

יתר על כן כתב לגרש את אשתו ונמלך מצאו בן עירו ואמר לו שמי כשמך ושם אשתי כשם אשתך פסול לגרש בו דילמא שאני התם דאינתיק ליה לשם גירושין דההוא [א] אלא מהא יתר על כן יש לו שתי נשים ששמותיהן שוות כתב לגרש את הגדולה לא יגרש בו את הקטנה דילמא שאני התם דאינתיק ליה לשם גירושין דההיא אלא מהא יתר על כן אמר ללבלר כתוב ולאיזה שארצה אגרש פסול לגרש בו דילמא שאני התם דאין ברירה אלא מהא הכותב טופסי גיטין צריך שיניח מקום האיש ומקום האשה ומקום העדים [ב] ומקום הזמן ואמר רב יהודה אמר שמואל אף צריך שיניח מקום הרי את מותרת לכל אדם: תו רמי מילתא אחריתי מי אמר רב יהודה אמר רב חטאת ששחטה לשם עולה פסולה שחטה לשם חולין כשירה אלמא דמינה מחריב בה דלאו מינה לא מחריב בה ורמינהי כל הגט שנכתב שלא לשם אשה פסול ואפי' לשם עובדת כוכבים נמי פסול ושני גט דל עובדת כוכבים מיניה הוה ליה סתמא וסתמא פסול קדשים דל חולין מינייהו הוה ליה סתמא וסתמא כשירים ורמא מילתא אחריתי מי אמר רב יהודה אמר רב חטאת ששחטה לשם עולה פסולה שחטה לשם חולין כשירה אלמא דמינה מחריב בה דלא מינה לא מחריב בה והתניא תוכו ולא תוך תוכו ואפי' כלי שטף מציל ושני עשו חולין אצל קדשים כמחיצה אצל תנור מה מחיצה אצל תנור לא מהניא לה כלל אף חולין אצל קדשים לא מהניא ליה כלל דתנן תנור שחצצו בנסרים או ביריעות ונמצא שרץ במקום אחד הכל טמא כוורת שהיא פחותה ופקוקה בקש ומשולשלת לאויר התנור שרץ בתוכה התנור טמא שרץ בתנור אוכלין שבתוכה טמאין ורבי אליעזר מטהר אמר רבי אליעזר קל וחומר אם הציל במת החמור לא תציל בכלי חרס הקל אמרו לו לא

ונמלך. שלא יגרשנה: **דילמא שאני התם.** דלאו סתמא הוא אלא שלא לשמה ממש: **דאינתיק.** משאר כל האנשים והנשים [לשם] גירושין של זה ושל זו: **אלא מהא.** דעדיפא מקמייתא דהכא חד גברא הוא: **דאין ברירה.** וגריעה מסתמא דסתמא בשעה שנכתב לא היה בדעתו של בעל לזו ואינתק לשם האחרת: **הכותב טופסי גיטין.** שיהו מזומנין לו. טופס לשון טפוס מול"ל בלע"ז: **מקום הרי את כו'.** דזהו עיקר גופו ג] אלמא סתמא פסול ואף על גב דאיכתב לשם כריתות לכשיזדמן לו: **תו רמי מילתא אחריתי.** אדרבינא ורב פפא קאי דקאמר ד] דרמי רבא אהדדי ושנינהו: דרב יהודה אמר רב לקמן בפרק בית שמאי (דף מו:): **לשם חולין כשירה.** קס"ד סברא דידיה היא כדמפרש דמינה מחריב בה דבר שהוא מינו מועיל בו לעקור את שמו: **דלאו מינה.** כגון חולין שאינו מין קדשים לא מחריב בה ואין שמו נתפס על הזבח לעקור שמו ממנו: **פסול.** לגרש בו אשה אחרת: **ואפי' לשם עובדת כוכבים.** דהא שלא לשם האשה קתני דמשמע שלא לשם אשה זו אלא לשום אשה אחרת כל דהיא ואע"ג דעובדת כוכבים לאו בת גירושין היא מהניא לפסול אלמא דלאו מינה [מחריב] בה: **דל עובדת כוכבים מיניה.** ואימא נמי דלאו מינה לא מחריב בה אפילו הכי פסול דהוה ליה סתמא דמיהו לאו לשם אשה זו נכתב: **דל חולין מינייהו.** כדסבירא לן דלא חייל ולא מחריב ביה דלא מיניה הוא הוו להו שחוטין סתם ואמרן לעיל סתמא כשירה: **תוכו.** כל ה] כלי חרש וגו' (ויקרא יא): **ולא תוך תוכו.** כלי המונח בתנור ופיו למעלה מן פי התנור ואוכלין ומשקין בתוכו ושרץ בתנור אוכלין שבכלי טהורין והכי אמרינן בת"כ ט] אבל היה פיו בתוך התנור תוכו קרינן ביה: **ואפי' כלי שטף מציל.** כלומר לא מיבעיא כלי חרס המונח בתנור דמציל על האוכלין שבתוכו דהא תוך תוכו הוא וכלי גופיה ליכא למימר דמיטמא באויר ו] ויטמא אוכלין שבו דאין כלי חרס מיטמא מגבו אלא אפי' כלי שטף שמיטמא מגבו ז] הכא טהור ומציל דאמר [בפ' קמא דפסחים] (דף כ:) אוכלין מיטמאים מאויר כלי חרס ואין כלי מיטמא מאויר כלי חרס ומדקתני כלי שטף מציל אלמא דלאו מיניה חייץ ביה [ומבטל את שם תוכו] הכא נמי ליחול שם חולין וליפסל: **ושני הכא** ח] **עשו חולין אצל קדשים כו'.** כלומר לעולם דלאו מינה לאו מחריב ביה וכלי שטף אצל כלי חרס מיניה הוא דהא מנא והא מנא אבל חולין אצל קדשים הוי דלאו מיניה כמחיצה אצל תנור דאמרינן ביה לקמן דלא מהניא ביה להיות חציצה בין שרץ לאוכלין כדאמרן דלאו מיניה לא מחריב בה: **שחצצו בנסרים.** שעשה מחיצה באמצעו וחלקו עד למעלה מפיו הכל טמא אפילו אוכלין שבעבר השני של מחיצה: **כוורת שהיא פחותה.** גרסינן ט] בטהרות ולהכי נקט פחותה דלאו כלי הוא (א) דאי הואי שלימה הוה מצלת על אוכלין שבתוכה כדאמרן י] אפי' כלי שטף מציל אבל השתא דלאו כלי הוא הויא כמחיצה בעלמא: **ופקוקה בקש.** רבותא נקט דאע"ג דפקוקה פחיתתה בקש לא הוי כלי ואפי' פיה למעלה מפי תנור לא מצלת על אוכלין שבתוכה: **ומשולשלת.** תלויה: **אוכלין שבתוכה טמאים.** והיינו דאמרן דלא מינה כגון מחיצה לא מחריב בה לבטל שם תוכו ממנו:

דתורה להתלמד עבידא כדקאמר התם לענין גט מודה כדפרישית שם ובפ"ב דגיטין (דף כ.) וס"ת נמי פסלינן [בגט] בפ"ב דגיטין (דף יט:) כדמוכח בעובדא דההוא גברא דעל לבי כנישתא שקל ספר תורה ויהב לדביתהו: **כתב** לגרש את אשתו ונמלך כו'. תימה מה ענין זה אצל סתם ויש לומר דס"ד כיון דנמלך אם כן מסתמא כתבו מתחילה שאם יחזור בו יגרש מי שירצה: **הכותב** טופסי גיטין כו'. כל הנך משניות בפ' כל הגט (גיטין דף כו.) ותימה דלא קתני בהן יתר על כן דעל כרחין יתר הוא דמכל הנך קמייתא לא מצי למידק סתמא פסול אלא מהך ויש לומר דמשום דאמר ללבלר דקתני ברישא כ] דהך יתר כמו כן דדייקינן מזאת יא] [סתמא] ודייקינן מינה אין ברירה וקשה לה"ר יצחק דפ"ק יב] דפסחים (דף יד.) תנן הוסיף ר"ע אף ע"ג דלמאן דמוקי ס] מילתא דר' חנינא בולד [וולד] הטומאה דרבנן לא שמעינן לה ממילתיה דר' עקיבא דמיירי בפסולא [דאורייתא] מיהו יש לומר אע"ג יג] דקתני הוסיף אי לא הוה תני ליה לא הוה [קמשמע לן] יד] מידי: **ואמר** רב יהודה אמר שמואל אף צריך שיניח בו'. אילטריך לאיתויי דרב יהודה משום דמינה דייקינן בגיטין ע] דאתיא כרבי אלעזר דאמר עדי מסירה כרתי דקי"ל כוותיה ואיכא דמוקי לה התם כר"מ ומפרש מפני התקנה משום קטטה ולדידיה ליכא למידק מינה סתמא פסול: **ואפילו** לשם עובדת כוכבים נמי פסול. מדקתני שנכתב שלא לשם אשה דמשמע (על) [כל] נשים בכלל ולא דמי לשלא לשמן דכל הזבחים דלא אמרינן אפי' חולין בכלל דהתם איכא לפרושי שנזבחו שלא לשם זבח זה אלא לשם זבח אחר: **ורמינהו** תוכו ולא תוך תוכו ואפי' כלי שטף מציל. מפרש בקונטרס שרץ בחיצון ואוכלין בפנימי לא מיבעיא כלי חרס דאין מיטמא מגבו אלא אפי' כלי שטף דמיטמא מגבו אין אוכלין שבתוכו [טמאים] שגם כלי שטף אינו מקבל טומאה מאויר כלי חרס כדאמר בפ' קמא דפסחים (דף כ:) אוכלין מקבלין טומאה מאויר כלי חרס ואין כלים מקבלים טומאה מאויר כלי חרס וקשה לפירושו דאם כן מה חידוש יותר בכלי שטף מכלי חרס ועוד דאיכא חידוש יותר בכלי חרס כגון אם שרץ באויר כלי חרס פנימי ואוכלין בכלי חרס חיצון טהורין טו] אע"פ שהפנימי טמא ונראה לפרש דכל רבותא של כלי שטף היינו משום דלאו מינה הוא וס"ד דלא מחריב בה וטמא קמ"ל [ודוקא טז] בכלי שטף שאינו מינו היה טמא אי לאו קרא] אבל תוך תוכו שהכל יז] הוא של חרס מינו פשיטא שהוא טהור בלא פסוק דתוך דוקא אמר רחמנא וכן מוכח לקמן דכלי שטף דוקא אילטריך קרא דפריך ומי אמר רבא חטאת ששחטה על מי שמחוייב עולה כשירה אלמא לאו מינה לא מחריב בה והתניא תוכו ולא תוך תוכו ואפי' כלי שטף מציל ומשני ארבעה תוכו כתיבי חד תוכו ולא תוך תוכו פי' אפי' לא כתב אלא תוך הוה מעיטנא כלי חרס פנימי שאין אוכלין שבתוכו מקבלין טומאה ע"י שרץ שבחיצון שהרי אין השרץ תוכו ודוקא כלי חרס פנימי דהוי דומיא דידיה מעיטנא דמינה מחריב בה והוצרך להכי כתב וי"ו של תוכו למימר דאפי' לאו מינה כגון כלי שטף מחריב בה ומציל יח] ותימה אמאי לא שני בשמעתין נמי הכי שאני התם דאמר קרא תוכו ולא תוך תוכו ולא איצטריך אלא לכלי שטף וי"ל דעדיפא משני הכא דקאי על חטאת לשם חולין כשירה ועל זה תירץ עשו חולין אצל קדשים דאינן מינם כלל ולכך לא מחריב בה כמחיצה אצל תנור כמו מחיצה יט] וכמו כוורת הקש פחותה שאינה כלי כלל ואינה מצלת כלל אבל כלי שטף קרוי מינו קצת שיש לו שם כלי עליו ולכך מחריב ומציל אבל לקמן קאי על חטאת ששחטה לשם מחוייב עולה כשירה דאע"ג שהוא קדשים קרוי אינו מינו ולא מחריב בה ועל זה פריך מאי שנא מכלי שטף שהוא כלי ואינו מינו ומחריב ועל זה צריך לתרץ משום קרא תוכו ולא תוך תוכו אבל לא מצי לתרץ עשוהו כמחיצה אצל תנור דההוא אינו כלי כלל והשתא הכא ולקמן מתרץ דומה בדומה (ודוקא בכלי שטף שאינו מינו היה טמא אי לאו קרא אבל תוך כ] שהכל חרס טהור בלא פסוק דחד תוך אמר רחמנא):

עין משפט נר מצוה

ה א מיי' פ"ג מהל' גירושין הלכה ב טוש"ע אה"ע סימן קלא סעיף ב:
ו ב מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף ג:
ז ג מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף ד:
ח ד מיי' פ"ג מהלכות גירושין הלכה ז:
ט ה מיי' פט"ו מהל' פסה"מ הלכה ד:
י ו מיי' פי"ד מכלים הל' ח ט:
יא ז מיי' שם הלכה ז:
יב ח מיי' שם הלכה יא:

תורה אור השלם

1. וְכָל כְּלִי חֶרֶשׂ אֲשֶׁר יִפֹּל מֵהֶם אֶל תּוֹכוֹ כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא וְאֹתוֹ תִשְׁבֹּרוּ:
ויקרא יא, לג

לעזי רש"י

מול"ל דוגמא, טופס

שיטה מקובצת

ואפילו לשם גויה נמי פסול. דהלשון משמע שלא לשם אותה אשה. ותימה דמתניתין נמי נידוק הכי שנזבחו שלא לשמן ואפי' לשם חולין נמי לא עלו, וכ"ת משום דמתני' מפרש בהדיא בסיפא שלא לשמן היינו לשם שלמים גבי לשמו ושלא לשמו, גבי גיטין נמי מפרש בהדיא בסיפא ונמלך ומצאו בן עירו וכו' דאין זה לשם גויה. וי"ל דודאי אי הוה תני במתניתין שלא לשם זבח כי היכא דקתני שלא לשם אשה אז היה משתמע הכי, אבל השתא דקתני שנזבחו שלא לשמן משמע שפיר שלא לשם זבח זה אלא לשם זבח אחר (תוס' טוך): **ואפילו** כלי שטף מציל. וא"ת הא קיי"ל (ב"ב יט.) כל דבר המקבל טומאה אינו חוצץ בפני הטומאה, וי"ל משום דגלי קרא דאין הכלים מטמאין מאויר כלי חרס כדאיתא בפ"ח דכלים משנה ד' כא] וקשה (דסוף סיף הדרא קושיא לדוכתיה) כיון דאין כלים שבעולם מטמאין מאויר כלי חרס א"כ מה לי כלי חרס ומה לי כלי עץ כב] (לעולם כו') ומאי אפילו. ונראה דלא מבעיא כלי חרס דמינה הוא אלא אף כלי שטף דלאו מינה הוא מחריב בה. ובקונטרס נמי פי' כך בסוף ההלכה (לקמן סוף ע"ב) גבי ד' תוכו כתיבי כו' ופי' שם אלא בא ללמד על כלי שטף שאף הוא מציל דלא תימא דלאו מינה לא מחריב. וא"ת ליתני הכא ד' תוכו כתיבי כדמשני לקמן, וי"ל דמ"מ קשיא ליה מינה לענין לשמה דלאו מינה מחריב בה כגון חולין (כו') כמו לענין תוך תוכו. ומשני עשו חולין אצל קדשים כמחיצה אצל תנור, כלומר ליכא לדמויי כלל חולין לכלי שטף, דכלי שטף חשיב שפיר מינה כיון דאידי ואידי כלי הוא אלא למחיצה דמיא ולאו מצלא משום דלאו מינה הוא, וחולין אצל קדשים לא שנא. ולישנא דעשו חולין אצל קדשים מוכח קצת דמעיקרא הוי בעי למילף חולין מיתורא דתוך תוכו דכלי שטף. אבל ליכא לשנויי דהשתא לא ידע מיתורא דד' תוכו כתיבי דמשני לקמן, שהרי בסמוך בסוף סוגיין משמע שידע ליה ליתורא, דקאמר הכא נמי לייתי תוכו ליפקו מק"ו כמו שפי' שם בקונטרס. והא ליכא למימר דשפיר ידע יתורא דתוך תוכו לגבי כלי חרס דהוי מינה ולאו לגבי כלי שטף דלאו מינה הוא והוי ס"ד דהא דקאמר אפי' כלי שטף מסברא הוא דקאמר הכי, והשתא פריך שפיר, גם זה אינו כדמוכח בפי' הקונטרס גבי ד' תוכו כתיב דכל עיקר היתור לא אילטריך לכלי חרס. לכך נראה דעדיפא כו' כג] וא"ת אמאי לא משני כדלעיל גבי גט דל עובדת כוכבים מינה כו' גבי דלאו מינה לא מחריב (שניה) [ביה למיחשביה] תוך תוכו והוי סתמא, מ"מ תוכו לא [הוי] ולכך מציל, וי"ל (דלפ"ה) [דאם] אינו חשוב תוך תוכו סתמא א"כ הוי בכלל תוכו. וכן משמע לישנא דברייתא דקאמר ולא תוך תוכו ואפילו כלי שטף דמשמע [דהא ד]תוך תוכו מציל בכלי שטף הוא מטעם יתור כדפי' (תוס' טוך): רש"י ד"ה ופקוקה בקש, **רבותא** נקט וכו'. א"נ אשמעינן דאפי' פקוקה בקש לגמרי ובטיט דכה"ג מצלא באהל המת מטעם מוקף צמיד פתיל, אפ"ה בשרץ לא מצלא מטעם דלא הוי כלי דלאו מינה הוא ולא מחריב בה לבטל שם תוכו ממנו (תוס' טוך): תוד"ה כתב. וי"ל דס"ד כו'. וז"ל תוס' טוך, וי"ל דס"ד כיון שהוא בעיר מי ששמו כשמו, אם כן היה דעת הסופר שאם ימלך זה לגרש בו יגרש בו אחר ועוד כיון דמצאו בן עירו מיד ואמר לו שמי כשמך אלמא קטטה ביניהם מקודם לכן ולכך כתב לו הסופר סתמא גם לצורכו. הכי הוה ס"ד. ילחי ליה ד]מ"מ אנתיק. עכ"ל: תוד"ה ואמר. ומפרש מפני התקנה משום קטטה כו'. פי' שאם יכתבו שם האשה, תבא אשה מן השוק שיהיה שמה כך ותהיה סבורה שבעלה לוה לגרשה ויבא לידי קטטה בין איש לאשתו. ולכן אתיין מילתא דרב יהודה דמוקי לה כר"א דבעי כתיבה לשמה מדלצריך גם להניח הרי את מותרת לכל אדם, דמשום קטטה לא שייך למימר (תוס' טוך):

מסורת הש"ס

א) [גיטין כד.], ב) [שם:], ג) שם, ד) גיטין כו. ע"ש שם, ה) [קצת משולל הבנה ובמשנה דגיטין ליתא], ו) שם, ז) [לקמן מו:], ח) גיטין כד., ט) לקמן מו:, י) חולין כה., כ) עיין ע"ב בליקוטים, ל) כלים פ"ח מ"ג, מ) תוספ' ב"ק דכלים פ"ו ה"ב. ואיתא גם בהמשך המשנה שם. ת"כ שמיני פרש' ז הל' י, נ) שמיני פרשה ז הלכה ח, ס) פסחים טו:, ע) דף כו.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כוורת וכו' דלאו כלי הוא וכמחיצה הויא דאי הואי:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הכותב וכו' דהך יתר כמו כן. עי' בטורי אבן חגיגה דף כג ע"ב ד"ה וקתני:

מוסף רש"י

ונמלך. חזר בו מלגרש (גיטין כד.): **את הגדולה.** גדולה וקטנה לאו דוקא: **ולאיזה שארצה אגרש פסול.** דאין ברירה דלא אמרינן הוברר הדבר דבשעת כתיבה היה דעתו לזו והרי נכתב לשמה (שם) **הכותב טופסי גיטין.** שסופר הוא ונוטל שכר ורוצה שיהו מזומנין לו, פעמים שאדם בא לשוכרו והוא טרוד בשטרות אחרים: **צריך שיניח מקום האיש.** שאם רואה תגר ביניהם לא יאמר הריני כותב כל הגט: **הרי את מותרת.** שגם זה עיקרו של גט (שם כו.) **תוכו ולא תוך תוכו.** אם היה כלי מונח בתוך כלי חרס ופי הפנימי למעלה מפי החיצון כדמפרש בתו"כ, ואוכלים ומשקין בפנימי וטומאה באויר החיצון, אין האוכלין טמאין, דלאו תוכו דכלי חרס נינהו אלא תוך תוכו: **ואפי' כלי שטף מציל.** דלא מיבעיא אם פנימי גם הוא של חרס דמציל, דכיון דאינו מיטמא מגבו לא נטמא וחוצץ בפני הטומאה שבאויר החיצון. אלא אפילו פנימי כלי שטף דמיטמא מגבו ואיכא למימר לא יחוץ בפני הטומאה, מציל על האוכלין שבתוכו שהרי גם הוא לא נטמא וחוצץ. דאי משום דנגע בחיצון, חיצון ראשון הוא ואין כלי מקבל טומאה אלא מאב הטומאה. ואי משום דקאי באויר כלי חרס וכתיב כל אשר בתוכו יטמא, הני מילי אוכלין ומשקין אבל כלים אין מיטמאין מאויר כלי חרס, דתניא בפסחים יכול יהו כל הכלים מיטמאין מאויר כלי חרס ת"ל כל אשר בתוכו יטמא וסמיך ליה מכל האוכל אשר יאכל, אוכל ומשקין מיטמאין מאויר כלי חרס ואין כל הכלים מיטמאין מאויר כלי חרס: **כלי שטף.** כל שאר כלים שאינם כלי חרס מיקרו כלי שטף על שם שיש להם טהרה במקוה (חולין כה.):

שינויי נוסחאות

א] נ"א דההיא. ונוסחא דההוא נראה קצת נוח ועי' ברש"י (דק"ס): ב] תיבות ומקום העדים ליתא בכ"מ וכ"י, ועי' מהרש"ש: ג] גופו של גט (כ"י"פ): ד] דקאמר ליה מילי כצ"ל (*ש"מ): ה] של כלי חרס כצ"ל, והס"ד והשאר נמחק (*ש"מ): ו] מאויר התנור כצ"ל (כ"י"פ): ז] מגבו. פי' ואיכא למימר כיון דבחיצון שרץ תלוי באויר כמאן דמליא טומאה הוי ואילו נגע (בה) [הסרך] בכלי שטף, קמ"ל דמציל. כ"מ בגליון רש"י ז"ל כת"י ישן (ש"מ חולין כה ע"א): ח] בכתה"י רבא, ותיבת הכא נמחק: ט] בכ"מ הגי' בגמ' פתוחה, ולפשר שכוונת רש"י לאפוקי מגי' זו: י] כדאמרן לעיל דאפילו כצ"ל (*ש"מ): יא] בכ"מ מוחק תיבות דדייקינן מזאת, וגרים דדייקינן מינה אין ברירה וקשה וכו'. וגי' הצ"ק משום דבאמר ללבלר דקתני ברישא דהך, דייקינן מינה אין ברירה, כמו דדייקינן מזאת סתמא פסול. וכ"ל דמש"ה לא שייך למיתני בהך יתר על כן, כיון דמרישא דהך נמי שמעינן שום חידוש דאין ברירה. ועי' טה"ק למקדש הגי' שלנו: יב] דבפ"ק: יג] תיבת אע"ג נמחק, וכ"ל דאפ"ה קתני הוסיף דאי לא כו' (צ"ק): יד] הגי' שלפנינו מתוקנת עפ"י בה"ז וכ"ק, וע"ש ביאור לדברי התוס': טו] דטהורין אע"פ שהפנימי טמא דהוי רבותא טפי מבכלי שטף דאינו מקבל טומאה מאויר ונראה וכו', כצ"ל (ש"מ): טז] בש"מ וצ"ק ל"ג הכא התיבות שבסוגריים, ועי' אות יח: יז] נ"ל שהכלי (מ"כ): יח] ומציל, משמע דוקא כלי שטף שאינו מינו היה טמא אי לאו קרא אבל תוך תוכו שהכל הוא של חרס מינו פשיטא שהוא טהור בלא פסוק דחד תוך אמר רחמנא ולא תוך תוכו, ותימה וכו', כצ"ל (צ"ק): יט] כמו מחיצה נמחק (ש"מ): כ] צ"ל תוך תוכו (ש"מ): כא] בכת"י כאן הוא סוף קטע, ותיבות המוקפות שאח"כ לא שייכי הכא אלא נראה שהם הגהה לדברי התוס', ואח"כ קטע בפנ"ע וקשה כיון דאין כו'. וכ"ה בכ"מ וכ"י קטע בפנ"ע. כב] כד' ולצלא תיקנו מה לי כלי שטף. והוא לנ"ל, דכלי שטף וכלי עץ חד הוא. עי' ערוך ע' שטף: כג] כוון לדברי התד"ה ורמינהו דכתבו וי"ל דעדיפא משני הכא כו' (גליון). ובכי"ב ומ"כ הגירסא לכן נראה כדפירשתי:

אם הציל במת חמור שכן חלוקה באוהלין א] תציל בכלי חרש הקל שאין חלוקין באוהלין ב] התינח לרבנן לרבי אליעזר מאי איכא למימר ר' אליעזר קל וחומר קאמר אי הכי התם ג] נמי לימא קל וחומר קדשים מחללין קדשים חולין לא כל שכן אלא טעמא דרב כרבי אלעזר ד] א)דאמר רבי אלעזר מאי טעמא דרב 1ולא יחללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו לה' ה] קדשים מחללין קדשים ואין חולין מחללין קדשים אלמא אתא קרא אפקיה מקל וחומר הכא נמי ליתי תוכו לפקיה מק"ו האי תוכו מיבעי ליה לאוכלין שגיבלן בטיט והכניסן לאויר תנור סד"א הואיל ובנגיעה לא מטמא ו] באוירו נמי לא מטמו [קמ"ל] ורבנן הנך לא צריכי קרא: רב יוסף בר אמי רמי שינוי קודש אשינוי בעלים ומשני מי אמר ב)רב ז] חטאת ששחטה לשם חטאת כשירה לשם עולה פסולה אלמא דלאו מינה מחריב בה דמינה לא מחריב בה והאמר רב ז] ג)חטאת ששחטה על מי שמחוייב חטאת פסולה על מי שמחוייב עולה כשרה אלמא דבר מינה מחריב בה דלאו מינה לא מחריב בה ומשני התם 2ושחט אותה לחטאת אמר רחמנא והרי חטאת לשם חטאת נשחטה הכא 3וכפר עליו כתיב עליו ד)ולא על חבירו ⊗ חבירו דומיא דידיה שמחוייב כפרה (א) כמותה רב חביבא רמי שינוי בעלים אתוך תוכו ומשני ומי ה)אמר רב ז] חטאת ששחטה על מי שמחוייב [חטאת פסולה על מי שמחוייב] עולה כשירה אלמא דמינה מחריב בה (ב) לאו מינה לא מחריב בה ו)והתניא תוכו ולא תוך תוכו אפילו כלי שטף מציל ומשני ז)ארבעה תוכו כתיבי (תוכו) תוך תוכו תוכו חד לגופיה וחד לגזירה שוה חד תוכו של זה ולא תוכו של אחר אידך ח] תוכו ולא תוך תוכו ואפילו כלי שטף מציל:

רש"י

אם הציל. המחילה במת החמור באהל המת שהמחילה מפסקת וכלים שמעבר השני טהורין דכתיב (במדבר יט) כל אשר באהל יטמא והני לאו בההוא אהל נינהו: **שכן חולקין.** דרך בני אדם לחלוק אוהלין במחילה הלכך אהל אחרינא הוא: **תציל בכלי חרס.** [בתמיה. שאין חולקין כלי חרס] במחילות הלכך תוכו קרינא ביה: **התינח לרבנן.** דאמרי מחילה לא מצלא איתא לדרב דאמר דלאו מיניה לא מחריב ביה: **אלא לר' אליעזר מאי איכא למימר.** לימא דרב תנאי היא: **ר' אליעזר קל וחומר קאמר.** לעולם בעלמא ר' אליעזר כרב סבירא ליה כגון חולין וקדשים אבל לענין מחילה מקל וחומר יליף כיון דבמת החמור מצלא קל וחומר לכלי חרס הקל שהשרץ קל מן המת: הכי גרסינן **אלא טעמא דרב כר' אלעזר ולא יחללו את קדשי.** הכי דריש ליה אין דבר אחר מחלל את קדשי בני ישראל ט] וגזירת הכתוב היא: ופרכינן **אלמא.** לר' אלעזר דבעית לאוקמה לדרב אליביה אתא קרא דלא יחללו ואפקיה מק"ו דהוה לן למידרש קדשים מחללין קדשים כו' י]: **ה"נ ליתי תוכו.** קרא יתירא דדרשינן לקמן תוכו ולא תוך תוכו (וקאמרת מקרא למידק למידרש תוכו ולא תוך תוכו) יא] וקאמרת מסברא דלא ממעט אלא תוך כלי אחר אבל מחילה דלאו בת מיניה לית ליה לאיחרוביה אי לאו משום קל וחומר ואמאי אמרת קל וחומר ליתי תוכו וליפקיה דמלמעט תוך תוכו מכלל דתוכו לעולם טמא דאי מחילה (בעלמא) מצלא למה לי קרא למעוטי תוך תוכו השתא תוכו מציל תוך תוכו מבעיא והאי שבעבר המחילה תוכו הוא לרב דהאמרת דלאו מיניה לא מחריב ביה: **אמר לך ר' אלעזר האי תוכו.** דאתי למעוטי תוך תוכו ובעית למידק מיניה מחילה לא מצלא: **מיבעי ליה לאוכלין שגיבלן.** ואיפן בטיט סביב שאין השרץ יכול ליגע בהן והכניסן לאויר התנור והני הוא דאיתרבו לטומאה מדרשא דלא תוך תוכו הוא כדקאמרת תוך תוכו הוא דמציל אבל הקפת טיט לא מיחרבא ביה לבטולי שם תוכו דלאו מיניה כה"ג לא מחריב ביה דס"ד אמינא הואיל וא"א להם ליטמא במגע שרץ לא נטמאו נמי מתורת אויר כלי חרס קמ"ל מיעוטא דלא יב] תוך תוכו הוא (דאמר) דלא מטמא אבל הני מיטמו ומיהו מחילה אע"ג דלאו מיניה הוא אתא ק"ו ורדייה לאיחרובי ביה: **ורבנן הני.** אוכלין יג] לא צריכי קרא הך וי"ו יתירא דדריש לקמן למעוטי תוך תוכו ואיתרבו הנך יד] [דלאו] מיניה נינהו לא איצטריך קרא לרבויינהו דהני מתוך נפקי דהא בתוך נינהו ומהיכא תיתי לך לטהרינהו והא דקאמר הואיל ובנגיעה לא מטמאו לאו איריא היא לטהרינהו מדין אויר: **שינוי קודש.** חטאת לשם עולה: **שינוי בעלים.** חטאת ראובן ששחט לשם שמעון להתכפר בה שמעון דקי"ל [לקמן] [ד:] דפסולה דכתיב לכפר עליו טו] ולא על חבירו: **חטאת ששחטה לשם חטאת.** חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דם והא מילתא לקמן בפירקין (דף ז.): **והאמר רב** טז]. בשינוי בעלים חטאת ראובן ששחטה להתכפר בה שמעון אם שמעון מחוייב חטאת (הוה) פסולה אבל אם מחוייב עולה ולא חטאת כשרה אלמא לאו מיניה לאו מחריב ביה: **התם.** שינוי קודש נפקא לן [לפסולא מושחט] אותה לחטאת שתהא שחיטה לשם חטאת וכאן הרי חטאת לשם חטאת נשחטה: **הכא.** בשינוי בעלים פסולה נפקא לן מעליו ולא על חבירו והילכך חבירו דומיא דידיה דבר מיניה הוא דמחריב ביה לבטולי שמיה: **ארבעה תוכו כתיבי.** כילד תוכו תרי זימני ודרוש תוך ודרוש תוכו דהוה מצי למיכתב אל תוך וכתיב תוכו למיעוטא וכן בחבירו: **חד לגופיה.** שיטמא [אוכלין] מאוירן: **וחד לג"ש.** שיטמא שרץ את הכלי ואע"פ שלא נגע כו' יז] כדיליף ליה בהכל שוחטין (חולין דף כד:) נאמר תוכו ליטמא ונאמר תוכו לטמא: **ולא תוכו של אחר.** למעוטי כלי שטף מטומאת אויר אא"כ נגע: **וחד תוכו ולא תוך תוכו.** כדפרישית לעיל וע"כ עיקר קרא לכלי שטף אתא דאי למעוטי כלי חרס שבתוך התנור ופיו למעלה מפי התנור שיציל על האוכלין שבתוכו למה לי וי"ו יתירא למעוטי לכתוב כל אשר [בתוך] יטמא ומהיכא תיתי לטמויי אוכלים שבפנימי הא לאו תוכו נינהו אלא ללמד על כלי שטף שאף הוא יציל דלא תימא דלאו מיניה לאו מחריב ביה הילכך גזירת הכתוב היא:

תוספות

ז) **שכן** חולקין אוהלים. פי' בקונטרס שכן דרך בני אדם לחלוק אהלים במחילה הילכך אהל אחרינא הוא אבל תנור אין דרך לחלקו משמע לפירושו דפליגי אף בתנור שחללו בנסרים או ביריעות ובתורת כהנים משמע דבכוורת פחותה ופקוקה ומשולשלת לאויר תנור דוקא פליגי ולא כשחללו בנסרים וטעמא משום דכוורת שיש לה ד' מחילות חיילא דדמי לכלי ולכך מטהר אבל מחילה אחת בתנור מודה ר' אליעזר דלא חיילא וטמא והכי איתא בפרשת ויהי ביום השמיני ח) גבי תוכו ולא תוך תוכו כילד חבית שנתנוה בתנור ופיה למעלה מן התנור כו' מיכן אמרו כוורת שהיא פחותה כו' ור' אליעזר אומר מצלת אמר ר' אליעזר אם הצילה במת חמור לא תציל בכלי חרס הקל אמרו לו אם הצילה במת חמור מקום שהמחילה מצלת תציל בכלי חרס הקל שאין מחילה מצלת משמע דשכן חולקים אהלים דאמרו לו דשמעתין היינו נמי פירושו דאמרו לו דתורת כהנים לכך נראה לרבינו הקדוש לפרש הכי אם הציל כוורת פחותה ופקוקה באהל המת שכן חולקין אהלים פירוש שכן מחילה אחת המפסקת מצלת תאמר בכלי חרס שתחון כוורת שאין חולקין אהלים פי' שמחילה אחת המפסקת בתנור אינה מועלת אלמא בתנור שחללו לא פליגי והא דמסיים בתורת כהנים בתר הכי וקתני יח] בלשון שמועתינו שאמר לו ר' יוחנן בן נורי ט) [אם הציל אוהלים מיד אוהלים במת חמור שכן חולקים אוהלים יצילו אוהלים מיד אוהלים בשרץ שכן אין חולקים כלי חרס אמר רבי יוסי אמרתי לר' יוחנן בן נורי] תמיה אני אם קיבל ממך רבי אליעזר תשובה מפני שהוא הנדון פירש ר"ש שגם שם פליג ר' אליעזר ועל זה צ"ע ונראה לי ברוך גם מהכא משמע בפירוש יט] דחולקים אהלים דקאמר ר' יוחנן בן נורי היינו מחילה של תנור ועל זה אמר לו רבי יוסי הלא גם שם פליג רבי אליעזר והשתא פירכא דאמרו לו ופירכא דר' יוחנן בן נורי הכל אחד אלא דמר אמר בהאי לישנא ומר אמר בהאי לישנא ואין להפך הגירסא כמו שיש [מקצת כ] ספר] בתורת כהנים ולגרוס באמרו לו שכן חולקים אהלים ולפרש כפי' ר"ש כא] ועל ר' יוחנן בן נורי נגרוס שכן מחילה מצלת ועל זה יתיישב ר' יוסי שאומר הלא הוא הנדון אין לומר כן שהרי בתוספתא דמסכת כלים י) מוכחא כי כב] ליכא מילתא דאמרו לו כלל כי אם דברי ר' יוחנן בן נורי שכן חולקין אהלים ועלה א"ר יוסי הלא הוא הנדון והתם אין לשנות הגירסא כיון דאמרו לו לא איירי התם ש"מ דחולקין אהלים הוי פירושן כג] גבי כלי חרס מחילה המפסקת בתנור כמו פירכא דמחילה [מצלת] דאמרו לו שניהן סוברין שרבי אליעזר הודה כד] [במחילה] גבי תנור ועל זה אמר ר' יוסי הוא הנדון גם שם פליג ר"א. ברו"ך:

הכא נמי נימא קל וחומר מחללין קדשים כו'. יש תימה דעד השתא אסיקנא איפכא מתוך הסברא דאדרבה בשביל שהם קדשים ומינה לכך מחריב בה אבל חולין דלאו בר מינה לא מחריב. ונראה לפרש דעביד קל וחומר משום דמה קדשים שאין מחללין כגון בשוחט חטאת סתם וכסבור שהיא עולה דכשירה ואפ"ה מחללין קדשים בשוחט לשם עולה, חולין שמחללין כגון בכסבור שהן חולין דאמר בסוף בית שמאי (לקמן דף מו:) משום חולין פסולה לא כל שכן שמחללין קדשים בשוחטן לשם חולין: **לא** יחללו את קדשי בני ישראל. אע"ג דהאי קרא כתיב בטבל ובתרומה כדמוכח לקמן (דף יא:) בגמרא דשמעון אחי עזריה דילמא קדשי מיותר קדריש דהוה מצי למיכתב ולא יחללו את אשר ירימו:

תורה אור

1. ולא יְחַלְּלוּ אֶת קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת אֲשֶׁר יָרִימוּ לַיהוָה: ויקרא כב, טו
2. וְסָמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֹתָהּ לְחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הָעֹלָה: ויקרא ד, לג
3. וְאֶת כָּל חֶלְבּוֹ יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה כְּחֵלֶב זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ וְנִסְלַח לוֹ: ויקרא ד, כו

שינויי נוסחאות

א] בכתבי היד וברש"י שכן חולקין אוהלין: ב] נ"א שאין חולקין בכלי חרס (שם ובגליון): ג] צ"ל הכא (צ"ק): ד] נ"א אלעא דאמר רבי אלעא. כ"ה בכתה"י וילקוט, וכ"ה בכל דפוסים הראשונים בגמרא וברש"י. והצ"ק הגיה כלפנינו מהא דלקמן מו ע"ב אבל בכל כתה"י גם שם הוא ר' אילעא (דק"ס): ה] תיבות את אשר ירימו לה' נמחק (ש"מ), וכן בכי"מ ובגמ' לקמן מו ע"ב ליתא. ואמנם עי' רש"ש ועפ"י דבריו הגיר' שלפנינו היא בדקדוק, וכן איתא בכי"ל: ו] נ"א מטמו (כי"צ): ז] ס"א רבא, והוא הנוסח הנכון כדמוכח מלקמן דף ז' ע"א וע"ש בתד"ה אמר רבא. וה"ט דלא רמי מדרב לעיל בע"א שחטה לשם עולה פסולה לשם חולין כשרה אדרב דהכא (דק"ס). וכ"ג התוס' לעיל ע"א ד"ה ורמינהו. ועי' מקס"ש: ח] נ"א וחד תוכו, ותיבת אידך נמחק. (כתי"י, וכ"ה ברש"י): ט] בני ישראל אלא מי מחללו, קדשים מחללין קדשים כו' וגזרת הכתוב היא. כנלצ"ל (עפ"י רש"י לקמן מו:): י] חולין לא כל שכן, כצ"ל ותיבת כו' נמחק (ש"מ): יא] בש"מ וכה"ז מוחקים התיבות שבסוגריים, וכן בכתה"י ליתא. אבל בצ"ק גרים לה במעט תיקון וכצ"ל וכיון דמפקא מקרא למידק תוכו ולא תוך תוכו משמע מסברא דלא ממעט אלא תוך כלי אחר כו': יב] ס"א דוקא, ותיבת דלא נמחק (גליון): יג] הנך אוכלין שגיבלן בטיט, כצ"ל (ש"מ). [ובכתה"י ובד' וילנא הועתק זה שלא במקומו]: יד] ס"א הנך מיניה דתוכו נינהו (כי"פ, ד"ו. ובש"מ ד"ה ורבנן): טו] עליו עליו ולא כצ"ל (ש"מ): טז] בכתה"י רבא. ולעיל אות ז: יז] תיבת כו' נמחק (ש"מ): יח] תיבת וקתני נמחק (ש"מ): יט] צ"ל דפירוש (ש"מ): כ] במקצת ספרי תורת כהנים, כצ"ל (ש"מ): כא] צ"ל רש"י (מעיל שמואל, ד"ו רפ"ט): כב] מוכחא כי נמחק (ש"מ): כג] הוי פירושו מחיצה המפסקת בתנור כנלצ"ל: כד] צ"ל מודה (ש"מ): כה] נלצ"ל ליתי תוכו ומפיק מק"ו דבשביל אוכלין וכו' (גליון). ונראה לפי"ז דגם תיבת דהנך שבסמוך נמחק:

שיטה מקובצת

אם הצילה במת החמור. פירש"י מחילה המפסקת דכתיב כל אשר באהל דוקא. ונראה לאכוורת קאי דמצלת באהל המת מטעם צמיד פתיל כשהיא פקוקה בקש במקום שנפחתה וכגון שפיה חוץ לאהל או כגון שגם פיה מוקף צמיד פתיל (תוס' טוך): **שכן חולקין אהלים.** משמע שכן חילוק מחילה מועילה באהלים להציל תאמר בכלי חרס דלא. וקשה דהא הוא הדין והיא התשובה דבמחילה נמי פליגי כדפירש"י. אלא נראה כפרש"י וי"ל שכן חולקין אהלים כלומר שכן דרך בני אדם לחלוק אהלים כו'. וא"ת ומי בדרך בני אדם תליא מילתא. ור"י מפרש דאה"נ דכי אמר רחמנא כל אשר באהל יטמא ולא מה שבאהל אחריני זהו לפי דרך בני אדם. וא"ת התינח מחילה דליכא למילף שרץ ממת כדאמרי' שכן חולקים אהלים אבל כוורת פקוקה המצלת במת מטעם צמיד פתיל ולא מטעם מחילה, א"כ נילף שרץ ממת מק"ו ואמאי פליגי רבנן בכוורת. וי"ל דכיון דלענין מחילה נדחה הק"ו דשרץ ממת תו ליכא למילף בכוורת דאיכא למפרך מה למת שכן מחילה מצלת. כך יש לפרש לפי שיטת הקונטרס דפי' דרבנן פליגי בין בכוורת בין במחילה. מיהו קשה דבת"כ משמע דר"א בר פלוגתייהו דרבנן לא פליג במחילה, דקתני במלתייהו דרבנן אמרו לו אם הצילה במת החמור שכן מחילה מצלת כו', משמע דבמחילה כ"ע מודו דלא מצלא בכלי חרס. לכך נ"ל דאה"נ דבמחילה מודו כ"ע ושכן חולקין אהלים ר"ל שכן מועיל חילוק אהלים דמצלת מחילה גבי מת מה שאין כן בשרץ דכ"ע מודו והיינו כי הא דתורת כהנים. וק"ו דר"א ה"ק אם הצילה במת החמור מטעם מוקף צמיד פתיל, והכוורת קאי דוקא. ותימה לר"א מחילה גופה נילף מהאי דינא ק"ו ממת לשרץ. וצ"ל דפשיטא ליה דליכא למילף מחילה מק"ו לפי שדרך בני אדם לחלוק אהלים כמו שפי' רבינו יחיאל נ"ע זה תירוץ נוכל לומר מבחוץ (תוס' טוך): **התינח לרבנן.** דאמרי מחילה לא מצלא איתא לרב דאמר דלאו מינה לא מחריב בה, אלא לר"א וכו', לימא דרב תנאי היא וכו'. כך פי' הקונטרס. וקשה לפי מה שפי' לפי שיטת ת"כ דר"א מודה במחילה א"כ מאי פריך לר"א. וי"ל דקפריך משום דאיכא תנאי בת"כ דפליגי דאמרי דפליג ר"א במחילה נמי, דקתני התם אמר ר"י תמה

מסורת הש"ס

א) לקמן מו:, ב) [לקמן ז. איתא רבא וכצ"ל ועי' זבחים ט: ומנחות ג: ותוס' זבחים ז. ד"ה אמר רבא], ג) [שם], ד) לקמן ד: ז. ח. פסחים סב., ה) לקמן ז., ו) חולין כה., ז) הגה"ה, ח) תו"כ פרש' ז ה"ח-י, ט) מהרש"ק, י) כ"ק פ"ו ה"ב:

הגהות הב"ח

(א) גמ' שמחוייב כפרה כמותו: (ב) שם דלאו מינה לא:

גליון הש"ס

גמ' חבירו דומיא דידיה. עיין חולין דף לב ע"א תוס' ד"ה אבל:

מוסף רש"י

ולא יחללו את קדשי בני ישראל. אין דבר אחר מחלל את קדשים אלא מי מחללו קדשים מחללין קדשים, כדנפקא לן (לקמן ה.) דבמחשבה שלא לשמו מתחללים מושחט אותה לחטאת (לקמן מו:): **חטאת ששחטה לשם חטאת.** כגון חטאת חלב שנשחטה לשם חטאת דם: כשרה. ועלתה לו: **לשם עולה פסולה.** פסולה לגמרי כדתנן חוץ מן הפסח והחטאת (לקמן ז.): **ארבעה תוכו כתיבי.** תרי תוכו ובכל חד הוה מצי למיכתב תוך וכתב תוכו: **חד לגופיה.** תוך האמור לטמא לגופיה אתא שיטמא הכלי כל אוכלין ומשקין שבאוירו אע"פ שלא נגע: **וחד לגזירה שוה.** ללמוד על הכלי שיקבל טומאה מן האויר אע"פ שלא נגע בו השרץ כדאמרינן נאמר תוכו לטמא כו' (חולין כה.):

ליקוטים

אפילו כלי שטף מציל. פי' לא מיבעיא אם הפנימי של חרס שאין האוכלין שבתוכו כאילו עומדין באויר החיצון, שהרי אף הפנימי כיון שהוא של חרס יש לו תורת אויר, אלא אפילו הוא כלי שטף שאין לו תורת אויר מציל. וזה יותר מחוור מפירוש רש"י ז"ל. (חי' הר"ן חולין דף כה.)

שיטה מקובצת (המשך)

אני אם קבל ר"א התשובה, כלומר דגם מדינא אתיא מחילה ופליג ר"א אף במחילה. ועי"ל דאה"נ מודה ר"א במחילה פריך שפיר לר"א דפליג בכוורת מאי איכא למימר, דיש לנו לעשות חולין אבל קדשים ככוורת אבל תנור וא"כ כיון דכוורת מצלה ג"כ משום דאינה כלי היא לפי שהיא פחותה אלמא לאו מינה מחריב בה וגבי חולין נמי ל"ש. והא דקאמר לעיל עשו חולין וכו' כמחילה אבל תנור ר"ל כאותו שמפורש בברייתא אבל מחילה וזהו כוורת. והא דנקט מחילה משום דברישא הוא. וא"ת היא גופא מנא לך דאדרבה נדמה חולין וכו' למחילה ממש דהכל מודים דלא מצלא. וי"ל דליכא לדמויי כלל למחילה דמחילה לא דמיא כלל דלא שייך בה תוך כלל אבל חולין דמו קצת לקדשים דהאי בהמה והאי בהמה. אבל כוורת פקוקה שייך בה קצת תוך דדמיא לכלי קצת ולכך איכא לדמויי לחולין אבל קדשים (תוס' טוך): **הכא** נמי ליתי תוכו לפקיה מק"ו. עי' בהשמטות בסוף המסכת: **ורבנן** הנך לא צריכי קרא. פ"ה האי וי"ו יתירא דדריש לקמן למעוטי תוך תוכו ואתרבו הנך מיניה דתוכו נינהו לא איצטריך [קרא לרבויינהו] דהני מתוך נפקי דהא בתוך נינהו. ואי משום דאמרת הואיל ובנגיעה לא מטמא, לאו מילתא היא דאין לדמות נגיעה לאויר הילכך הא דאיצטריך תוך תוכו לגלויי דתוכו טמא אפי' בהפסקה היינו להפסקה דמחילה וכוורת, לאפוקי מק"ו דר"א. וא"ת לרבנן למה לי האי טעמא תיפוק ליה דאינהו פרכי ליה (לקמן) לר' אליעזר כדקאמרי רבנן לעיל שכן חולקין אהלים. ויש לומר למאי דפרישית לעיל ניחא דאיכא תנא דקאמר לא קיבל ר"א התשובה ונשאר הק"ו. ולפירוש השני נאמר דלדברי רבי אליעזר קאמרי רבנן כלומר לדבריך נמי דאית לך הק"ו לייתי תוכו כה] בשביל אוכלין שגבלן בטיט דהנך לא צריכי קרא. (תוס' טוך): **ארבעה** תוכו כתיבי. כילד, תוכו כתיב תרי זימני ודרשינן תוכו, דהוי מצי למכתב אל תוך וכתב תוכו למעוטי, וכן בחבירו, חד לגופיה שיטמא מאוירו וחד לגזירה שוה שיטמא שרץ את הכלי אף על פי שלא נגע בו כדיליף לה בהכל שוחטין (חולין כד:) נאמר תוכו ליטמא ונאמר תוכו לטמא כו' ולא תוכו של אחר למעוטי כלי שטף מטומאת אויר אלא אם כן נגע, וחד תוכו (כדפי' לעיל) ולא תוך תוכו [כדפי' לעיל], ולמעוטי אפילו כלי שטף אתא על כרחך דאי למעוטי כלי חרס שבתוך התנור ופיו למעלה מפי התנור שמציל על האוכלין שבתוכו למה לי למעוטי, לכתוב כל אשר בתוך יטמא ומהיכא תיתי לטמויי אוכלין שבפנימי הא לאו תוכו נינהו דפשיטא דמינה (ד)מחריב בה, אלא ללמד על כלי שטף שאף הוא יציל דלא [תימא] דלאו מינה לא מחריב בה (תוס' טוך): **רש"י** ד"ה ה"ג אלא ובו'. והיינו טעמא דגרסינן אלא, משום דהשתא לא צריכנא להא שינויא דלעיל דעשו חולין כמחילה דאפילו אם באת לדמות חולין לכלי שטף מ"מ ניחא משום דגבי חולין אבל קדשים גלי קרא ולכך לא ילפינן מהתם. ומהאי טעמא ניחא בין לר"א ובין לרבנן (תוס' טוך):

מנלן [א]דבעינן זביחה לשמה דאמר קרא [1]ואם זבח שלמים קרבנו שתהא זביחה לשם [שלמים] ודילמא היינו שמייהו ° מדכתיב א] [2]המקריב את דם השלמים [3]הזורק את דם השלמים ולא כתיב זבח והכא כתיב זבח שמע מינה שתהא זביחה לשם שלמים אשכחן זביחה שאר עבודות מנלן וכי תימא לילף מזביחה [ב]מה לזביחה שכן (א) נפסלה שלא לשם אוכלין בפסח אלא אמר קרא [2]המקריב את דם השלמים שתהא קבלה לשם שלמים ולכתוב רחמנא בקבלה ולילף שחיטה מינה משום דאיכא למיפרך מה לקבלה שכן [ב,ג]פסולה בזר ואשה ב] אשכחן שחיטה וקבלה זריקה מנלן וכי תימא לילף (ב) מהני מה להני שכן [ג]טעונות צפון וישנן בחטאות הפנימיות אלא אמר קרא הזורק את דם השלמים שתהא זריקה לשם שלמים ולכתוב רחמנא בזריקה ולילף מינה משום דאיכא למיפרך מה לזריקה שכן [ד]חייב עליה זר מיתה אשכחן כולהו הולכה מנלן וכי תימא לילף מכולהו מה לכולהו שכן עבודה שאי אפשר לבטלה תאמר בהולכה שאפשר לבטלה אלא אמר קרא [4]והקריב ג] את הכל המזבחה [ג]ואמר מר זו הולכת אברים לכבש ותניא [5]והקריבו [7]זו קבלת הדם (ג) ואפיק ד] רחמנא בלשון הולכה למימרא דהולכה לא תפקה מכלל קבלה ואשכחן שנוי קודש [ה]שנוי בעלים מנלן אמר רב פנחס בריה דרב אמי אמר קרא [6]ובשר זבח תודת שלמיו שתהא זביחה לשם תודה ה] אם אינו ענין לשינוי קודש דנפקא לן מהתם תנהו ענין לשינוי בעלים והאי להכי הוא דאתא הא מיבעי ליה [ה]לכדתניא ובשר זבח תודת שלמיו אבא חנין אומר משום רבי אליעזר בא [ז]ללמד תודה ששחטה לשם שלמים כשרה שלמים ששחטן לשם תודה פסולה ו] מה הפרש בין זה לזה תודה קרויה שלמים ואין שלמים קרויה תודה אנן מזבח ז] קאמרינן ואכתי מיבעי ליה [ו]חטאת ואשם מנין תלמוד לומר זבח אם כן נכתוב קרא ובשר תודת שלמיו [זבח] מאי זבח ח] שמע מינה תרתי אשכחן זביחה שאר עבודות מנלן וכי תימא לילף מזביחה מה לזביחה שכן פוסל שלא לשם אוכלין בפסח נאמרה זביחה בשינוי קודש ונאמרה זביחה בשינוי בעלים מה זביחה האמורה בשינוי קודש לא חלקת בין זביחה לשאר עבודות אף זביחה האמורה בשינוי בעלים לא תחלק בהן בין זביחה לשאר עבודות איכא למיפרך [ו]מה לשינוי קודש שכן (ד) פסולה בגופה וישנו בארבע עבודות וישנו לאחר מיתה וישנו [ו]בציבור כביחיד

ומנלן דבעינן זביחה לשמה. לכתחילה דאי ממוצא שפתיך לא מיפרשי ביה עבודות ט]: **ממאי דלענין שחיטה קרוי** י] **זבח [דלמא] היינו שמייהו.** זבח שלמים ולא נאמר זבח משום שחיטה: **מה לזביחה שכן פוסלה שלא לשם אוכלין בפסח.** שאם שחטו שלא יא] לאוכלין כגון לחולה ולזקן שאין יכולין לאכול כזית (ח) פסול ואפילו הן בעליו דכתיב איש לפי אכלו אכילה יב] בכזית ושאר עבודות לא פסלי שלא לאוכלין (ט)דכתיב תכוסו ותניא (פסחים דף סא.) רבי אומר לשון סורסי הוא זה כאדם האומר לחבירו כוס לי טלה זה והכי אמרינן בפסחים (דף עח:) דאין (מחשבה) אוכלין בזריקה יג]: **המקריב.** קבלה הוא דתניא והקריבו זו קבלת הדם: **שכן פסולה בזר.** לאפוקי שחיטה שכשירה בזר כדלקמן בפרק שלישי (דף לב.): שחיטה וקבלה טעונות לפון בפ' איזהו מקומן (לקמן דף מט.) יליף להו מקראי: **וישנן בחטאות הפנימיות.** אבל זריקת יד] מזבח החיצון לית בהו: זריקה זר חייב עליה מיתה אבל שחיטה כשרה בזר וקבלה והולכה אע"פ שפסולה בזר אין חייב עליה מיתה כדאמרי' בסדר יומא (דף כד.) ארבעה עבודות זר חייב עליהם מיתה זריקה והקטרה וניסוך המים והיין דכתיב גבי והזר הקרב יומת ועבדתם עבודת מתנה ודרשינן עבודת מתנה ולא עבודת סילוק ועבדתם עבודה תמה ולא עבודה שיש אחריה עבודה והני כולהו יש אחריהם עבודה: **מכולהו.** במה הצד השוה שבהן שהן עבודה וצריכה לשמה אף אני אביא הולכה: **הולכה אפשר לבטלה.** שאם רצה שוחט בצד המזבח וזורק כדתניא טו] במתניתין (לקמן דף יג.): **והקריבו זו קבלת הדם.** ושחט את בן הבקר והקריבו בני אהרן הכהנים זו קבלה ° דהא בתר שחיטה כתיב (י)ולא אפשר לאוקומיה בהולכה ואף על גב דלשון הולכה הוא כדחזינן בהולכת אברים דכתיב ביה הקרבה טז] ולשון הולכה היא: ה"ג **ואפקיה רחמנא קבלה בלשון הולכה למימרא דהולכה לא תפקה מכלל קבלה: שינוי בעלים מנלן.** שצריך לשוחטו על מנת שיתכפרו בו בעליו ולא שיתכפר בו אחר דקתני לקמן (דף מו:) לשם ששה דברים הזבח נזבח לשם יז] זובח, מנלן דבעינן לשם זובח: **זבח תודת שלמיו.** שתהא זביחתו לשם תודה יח]: **כשרה.** ועלו לשם חובה: **פסולה.** כלומר לא עלו לשם חובה: **תודה קרויה שלמים.** כדכתיב תודת שלמיו כמו חטאת הקהל (ויקרא ד) תורת משה עבדי (מלאכי ג): **אנן מזבח תודה קאמרי'.** דרשא דידן ואבא יט] חנן מתודת שלמיו: **חטאת ואשם מנין.** בת"כ (כ) קתני לה גבי האי קרא ובשר זבח תודת שלמיו ביום קרבנו יאכל למדנו לתודה שנאכלת ליום ולילה חטאת ואשם מנין ת"ל זבח: **א"כ.** דלהכי דרשא לחודיה אתא לרבות חטאת ואשם שתהא אכילתו ליום ולילה לכתוב לזבח לבסוף לגבי אכילה: **לא חלקת.** דהא כולהו איתרבו לעיל: **שכן פסולו בגופו.** לקמן מפרש לה ואזיל: **וישנו בד' עבודות.** שאם שחט שלא לשמו או קיבל והלך כ] וזרק שלא לשמו אע"פ שלא חישב אלא על השחיטה כא] שלא לשמו פסול כדרבינן להו לעיל אבל שינוי בעלים לא שייך אלא בזריקה דהא דרבינן שחיטה לפסול בשינוי בעלים אינו אלא כגון ששחט על מנת לזרוק להתכפר בו אחר אבל שחט שלא לשם בעליו ולא הזכיר על מנת לזרוק אין זו מחשבה דשנוי כב] בעלים לא שייך בקרבן אלא להתכפר בו וכפרה בזריקה היא והכי אמרי' לקמן בפרקין (דף י.) שאם אמר הריני שוחט לשם פלוני כשר שחטו על מנת לזרוק לשם פלוני פסול וכן לענין קבלה והולכה לא שייך שינוי בעלים אא"כ חישב לקבל על מנת לזרוק לשם אחר כג]: **וישנו לאחר מיתה.** המפריש קרבנו ומת והיורש מקריבו שייך בו שינוי קדש אבל לא שינוי בעלים שהרי מתו בעליו: **וישנו בצבור.** אבל שנוי בעלים לא שייך בקרבן צבור שהרי הכל בעליו:

ולאע"ג

מה **לזביחה שכן פוסל שלא לשם אוכלין בפסח.** וא"ת זריקה נמי תפסול מק"ו דשחיטה שאינו פוסל בשינוי בעלים אלא על מנת לזרוק ופוסלת על מנת שלא לשם אוכלין ק"ו זריקה שפוסלת בזורק שלא לשם בעלים שתפסול שלא לשם אוכלין ° וי"ל דאיכא למיפרך מה לזביחה שכן טעונה לפון וישנה בחטאות הפנימיות מיהו אכתי לא קמא ליה הך פירכא עד בסמוך לכך י"ל דהכא לא יליף כד] מזביחה אלא קבלה והולכה. ברו"ך. ועוד נראה דבפ' תמיד נשחט (פסחים דף סא.) ממעט שאר עבודות שלא [פסול] לשם אוכלין: **מה לזריקה** שכן חייב עליה זר כו'. וא"ת ונילף קבלה והולכה משחיטה וזריקה וי"ל מה להנך שכן חייבין בחוץ כדלקמן בשמעתין: **דהולכה לא תפקה** מכלל קבלה. וזריקה לא אתיא מכולהו שישנן בחטאות הפנימיות: **בא ללמד** תודה ששחטה לשם שלמים כשרה. תימה דבסוף כל הפסולין (לקמן דף לו.) דרשי' מיניה מנין לרבות שלמי נזיר ושלמי פסח ת"ל שלמיו פי' דנאכלין ליום ולילה וי"ל דהתם דריש מדכתביה גבי אכילה: **ש"מ** תרתי. וא"ת ואימא כוליה [להכי] הוא דאתא שתהא זביחה לשם תודה וי"ל דאיכא לרבויי חטאת ואשם מדכתיב ביה כה] אכילה:

כו] **וישנן** לאחר מיתה. אבל שינוי בעלים אינן לאחר מיתה בפסחים כז] (דף סא.) הקשה רבינו (דלמא מאחר) (ל) דשיעבודא כח] לאו דאורייתא כמו כן אין שינוי קודש לאחר מיתה דמאי נפקא מינה דלא עלו לשם חובה הא לא מחייבי יורשין להביא אחר דפלוגתא היא בקדושין בפ"ק (דף יג:) גבי האשה שהביאה חטאתה ומתה יביאו יורשין עולתה דקאמר שמואל והוא שהפרישתה מחיים ורב אסי כט] אמר אפי' שלא הפרישתה מחיים והל"ל הכא למ"ד שיעבודא [לאו] דאורייתא שאין שנוי קודש לאחר מיתה תרתי ל] מיהא דווקא ויש לומר דנפקא מינה אם הפריש שתי שלמים או שתי עולות לאחריות ופירש שאם אחת מתה או אבודה השניה תהיה קריבה עולה כדין הראשונה ואם קרבה הראשונה כתקונה השניה תהיה חולין וכי מתו בעלים ועשה יורש אחת שלא לשמה הרי היא כאילו נאבדה וקרבה שניה תחתיה ואם עשה הראשונה כתיקונה או השניה חולין אבל אם לא פירש כלום אלא סתם הפריש שתים לאחריות או אפילו נעשית הראשונה כתיקנה הוי שניה רועה ודמיה קרבי עולה כמו גבי מפריש שתי חטאות לאחריות כדאיתא לקמן (דף יח:) מותר חטאת קרב עולה והכי נמי לא] הוי בהפריש שתי שלמים או שתי עולות לאחריות ועי"ל דלאחר מיתה הוי [איסור] בשינוי קודש כשמשנהו אבל ליכא איסורא בשינוי בעלים כיון דליכא בעלים מיהו לב] אכתי לא ידע דרשא דמוצא שפתיך דמינה נפקא איסור לשינוי קודש מדמייתי לה בסמוך. הגה"ה: **וישנן** בציבור. משא"כ בשינוי בעלים דאם שחט לשמו התמיד לג] הרי הוא בעליו ואפי' לשם עובד כוכבים לא מיפסיל דבעינן חבירו דומיא דידיה מחוייב כפרה כמותו. ברו"ך:

עין משפט נר מצוה

יג א מיי' פ"ד מהל' מעה"ק הלכה י ופי"ג מהל' פסה"מ הלכה א:
ב מיי' פרק ה מהל' מעה"ק הלכה א:
ג מיי' שם הלכה ב:
ד מיי' פ"ט מהלכות ביאת מקדש הלכה ג ד:
ה מיי' פ"ד מהל' מעה"ק הל"י ופי"ג מהל' פסה"מ הלכה א:
יד ו מיי' פט"ו מהל' פסה"מ הלכה א:
ד [מיי' פט"ו מהלכות פסה"מ ה"ג]

◆

תורה אור השלם

1. וְאִם זֶבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ אִם מִן הַבָּקָר הוּא מַקְרִיב אִם זָכָר אִם נְקֵבָה תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ לִפְנֵי יְהֹוָה: ויקרא ג, א
2. הַמַּקְרִיב אֶת דַּם הַשְּׁלָמִים וְאֶת הַחֵלֶב מִבְּנֵי אַהֲרֹן לוֹ תִהְיֶה שׁוֹק הַיָּמִין לְמָנָה: ויקרא ז, לג
3. וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכָּל קָרְבָּן תְּרוּמָה לַיהֹוָה לַכֹּהֵן הַזֹּרֵק אֶת דַּם הַשְּׁלָמִים לוֹ יִהְיֶה: ויקרא ז, יד
4. וְהַקֶּרֶב וְהַכְּרָעַיִם יִרְחַץ בַּמָּיִם וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה הוּא אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהֹוָה: ויקרא א, יג
5. וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְהֹוָה וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: ויקרא א, ה
6. וּבְשַׂר זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו בְּיוֹם קָרְבָּנוֹ יֵאָכֵל לֹא יַנִּיחַ מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר: ויקרא ז, טו

◆

ליקוטים

וישנו לאחר מיתה. ושינוי בעלים אינו לאחר מיתה שמא משום דכתיב לכפר עליו ולא על חבירו ומת לאו בר כפרה גמורה הוא אלא שנתחייב להביאו. (תוס' פסחים סא.)

◆

שיטה מקובצת

מנלן דבעינן זביחה [לשמה]. פירש הקונטרס ואי ממוצא שפתיך תשמור לא מפרשי דמיירי כלל בד' עבודות של דם. וקשה דהא ועשית כתיב בהאי קרא דמוצא שפתיך, ועשית משמע בעבודת הדם כדאמר תלמודא לקמן (פ"ג) גבי יעשה דאיל נזיר. ולפי מה דפי' רש"י לקמן (דף ה.) גבי לא ידענא במאי, ניחא, דפי' לא ידענא במאי אמר רחמנא מוצא שפתיך תשמור ועשית (פי' שלא ישנה ממוצא שפתיך) ודלמא לאו לענין לשמה משתעי קרא, וה"א דאף כי שינה במחשבה שלא לשמה מקרי שפיר מוצא שפתיך כיון שלא שינה [ממוצא שפתיו] (תוס' מהר"פ): **מה לזביחה שכן פוסלת שלא לשם אוכלין בפסח.** עי' בהשמטות בסוף המסכת: **והקריבו זו קבלת הדם.** עי' בהשמטות בסוף המסכת: ה"ג **הולכה היא ואפקיה רחמנא בלשון הולכה למימרא כו'.** פי' לשון הולכה היא כמו שמוכח מקרא דוהקריב הכהן את הכל המזבחה ואמת הוא דע"כ זו קבלת הדם כדפי', ואפקיה רחמנא בלשון הולכה כלומר למה אפקיה רחמנא בלשון הולכה כיון שהוא קבלה למימרא דלא תפקיה כו'. ויש להקשות נילף זריקה משחיטה וקבלה והולכה ולישתוק מזריקה דמאי פרכת שכן טעונה לפון הולכה לא בעי לפון. וי"ל דמ"מ איכא למיפרך שכן ישנן בחטאות הפנימיות דהולכה נמי הוי בחטאות הפנימיות שהיה מוליך את הדם עד להיכל ועד לפרכת (תוס' טוך): **אשכחן שנוי קודש שנוי בעלים מנלן.** עי' בהשמטות בסוף המסכת: **ובשר זבח תודת שלמיו שתהא זביחה לשם תודה.** ספרים אחרים שתהא זביחה לשם שלמיו. פי' דכתיב זבח תודת. א"נ דכתיב תודת שלמיו משמע שלמיו של פלוני (כ"י ב): **אם כן לכתוב קרא תודת שלמיו זבח.** ללמד על חטאת (ושלמים) [ואשם] שנאכלין ליום ולילה, ומדאקדמיה זבח לתודה ש"מ [דבעינן] זבח לשם תודה. וא"ת ואימא כוליה לזביחה לשם תודה הוא דאתא ומנלן לרבות חטאת ואשם (הנאכל) [דנאכל] ליום ולילה וי"ל מדכתביה להאי קרא גבי אכילה שמע מינה לרבות נמי חטאת ואשם לאכול ליום ולילה (תוס' טוך): **שכן פסולו בגופו וישנו בד' עבודות.** משא"כ בשינוי בעלים. וא"ת והלא לקמן מוכח מקראי פסול בכל ד' עבודות בשינוי בעלים ותירץ בקונטרס דאינו אלא בשוחט ע"מ לזרוק בשינוי בעלים או מקבל ע"מ כו' ויש להקשות דהלא אנו באים ללמוד דלא חלקת בין שינוי בעלים לשינוי קודש וא"כ ניחא כמו דבשינוי קודש מיפסל בכל ד' העבודות [אפילו אם לא חישבן] ע"מ לזרוק כמו כן שינוי בעלים נמי. ולפי' הקונטרס דפי' דאמר ששחט שלא לשם בעליו ולא הזכיר ע"מ לזרוק אין זו מחשבה דשם בעלים לא שייך בקרבן אלא להתכפר בו וכפרה בזריקה הוא (והשתא) ניחא שפיר דאין למילף משינוי קודש כי אם עבודות דשייכא בה מחשבת שינוי בעלים ובשחיטה וקבלה והולכה לא שייכא מחשבת שינוי אלא א"כ דחשב ע"מ לזרוק (תוס' טוך): **וישנו לאחר מיתה.** פי' (המקריב) [המפריש] קרבנו ומת. היורש מקריבו ושייך בו שינוי קודש ולא שינוי בעלים לאחר מיתה. דקדק ריב"א דהכא אתיא כמ"ד שעבודא לאורייתא דלמ"ד שעבודא לאו דאורייתא אפי' משינוי קודש לא יביאו יורשין אחר וא"כ שינוי קודש נמי אינו (אלא) לאחר מיתה. ואומר רבי דאתיא נמי כמ"ד שעבודא לאו דאורייתא ואפ"ה ישנו שינוי קודש לאחר מיתה כגון שהפריש שתי (חטאות) [שלמים או עולות] לאחריות וכשמשנה בזה לא יעלה זה לשם חובה וצריך להקריב השני (תוס' טוך):

מסורת הש"ס

א) [לקמן קז.], ב) לקמן טו:, ג) [ערובין קד. יומא כד. מנחות י.] חגיגה יא. פסחים סה: לקמן יד: ודף כד: לה., ד) לקמן יג. [קידושין לו: חגיגה יא.] ויקרא נדבה פרש' ד ה"ד, ה) לקמן ז., ו) לקמן לו., ז) פסחים ס: סב:, ח) שם סא., ט) שמות יב, י) [עמ"ש תוס' יומא כד. ד"ה והקריבו וכו' על פירש"י דהכא], כ) פ' צו רפי"ב, ל) קידושין יג:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' מה לזביחה שכן פוסלת שלא לשם: (ב) שם זריקה מנ"ל וכ"ת לילף מהני. נ"ב ע"ל דף י ע"א: (ג) שם ואפקה רחמנא לקבלה בלשון הולכה: (ד) שם מה לשינוי קודש שכן פסולו בגופו וישנו:

◆

גליון הש"ס

[גמ' מדכתיב המקריב את דם השלמים וכו'. מנחות ג ע"ב: רש"י ד"ה והקריבו כו' דהא בתר שחיטה כתיב. עי' לקמן דף יג ע"א בתוס' ד"ה אתה אומר וכו': תוס' ד"ה מה לזביחה וכו' וי"ל דאיכא למיפרך וכו'. עי' לקמן דף י ע"א בתוס']:

◆

מוסף רש"י

והקריב הכהן את הכל. גבי אברים כתיב והקרב והכרעים ירחץ במים והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה: **זו הולכת אברים לכבש.** דאילו הקטרה בהדיא כתיב בקרא והקטיר המזבחה (חגיגה יא.). ומדבעי כהונה שמע מינה עבודה היא (ערובין קד.): **והקריבו.** דכתיב בעולה ושחט את בן הבקר והקריבו בני אהרן את הדם: **זו קבלת הדם.** וללמד שצריך לקבלו בכלי (לקמן יג.): **זו קבלת הדם.** אע"פ שהוא לשון הולכה אינה אלא קבלה שהרי לאחר שחיטה נכתבה ואין הולכה אלא אם כן קיבל הדם (חגיגה יא.) **ואפקיה רחמנא בלשון הולכה.** כדאמרן לעיל והקריב הכהן את הכל זו הולכת אברים לכבש (לקמן יג.): **דהולכה לא תפקה מכלל קבלה.** לכל דבריה ואע"ג שהיא עבודה שאפשר לבטלה שאם רצה שוחט בצד המזבח וזורק היכא דלא בטלה

◆

שינויי נוסחאות

א] נ"א לא ס"ד מדכתיב כו' (גליון): **ב]** תיבת ואשה נמחק, וכן ליתא בכי"מ ור' ובש"מ. וכ"מ מרש"י [ותוס'], וכי היכי דלא חשיב עבד ושאר פסולין (דק"ס): **ג]** והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה כצ"ל (*הגרי"ב): **ד]** נ"א והולכה היא ואפקיה רחמנא כו' (*ש"מ וע"ש): **ה]** נ"א לשם שלמיו (בי"צ). ועי' אות יח ובש"מ ד"ה ובשר: **ו]** נ"א פסולין (כי"ד). וכן בסמוך ואין שלמים קרויין (כי"מ ורש"י כת"י): **ז]** מזבח תודת (*ש"מ): **ח]** זבח תודת שלמיו (*ש"מ): **ט]** נ"ל עבודות לשמן (צ"ק). נ"א עבודות של דם (ש"מ. וע' אות שאח"ז): **י]** בכי"י הד"א עם שלפניו, וה"ג מנלן דבעינן זביחה לשמה, דאי ממוצא שפתיך הואיל ולא איפרושי ביה עבודות ממאי דלענין שחיטה קאי: זבח. שחיטה: דילמא היינו כו'. (בש"מ גורס ממאי דלענין שחיטה חדיקה קאי. וכ"ה במ"כ וכעי"ז בכי"פ, וצ"ב): **יא]** שלא לשם אוכלין (ש"מ): **יב]** נ"א ואכילה (בי"פ): **יג]** נ"א דאין מחשבת אוכלין בזריקה ולא בקבלה והולכה אלא בשחיטה (גליון): **יד]** בש"י גר' זריקה. ולפנינו תוקן עפ"י צ"ק וכ"ה בכת"י. ועי' טה"ק: **טו]** כדתנן (בי"פ): **טז]** הקרבה והולכה היא כצ"ל (בי"פ): ובד"ו כאן הס"ד ומה"ד והולכה היא. לשון הולכה היא. ועי' אות ד: **יז]** לשם זבח לשם זובח מנלן וכו' (בי"י): **יח]** בכי"פ ליתא: ביסוד אחר של רש"י נמצא ובשלמים פשיטא ליה מהכא שינוי בעלים מדכתיב שלמיו דמשמע שלמיו של פלוני. והא דקאמר אם אינו ענין לשינוי קדש אהדר אתודה דליכא למשמע מינה שינוי בעלים מדלא כתיב תודתו: דנפקא ליה מהתם. דילפי' לעיל שינוי קדש לכולהו עבודות: **יט]** נ"ל ודאבא (ש"מ): **כ]** או הלך או זרק, כצ"ל (ח"כ): **כא]** השחיטה או על הקבלה והולכה כצ"ל (ש"מ): **כב]** נ"א דשם בעלים (בי"י, ד"ו). וכן העתיק בש"מ ד"ה שכן עש"ב. ועי' רש"י דף י' ע"א ד"ה וישנו: **כג]** בכי"פ ליתא: ביסוד אחר של רש"י נמצא והא דאמרינן בתמיד נשחט דפסח נפסל בשחיטה לבדה זהו משום דכתיב תכוסו במסכת שנה עליו הכתוב לעכב אבל חטאת דלכפרה אתי לא מיפסלא בשינוי בעלים אלא א"כ חישב לקבל על מנת לזרוק או בשעת זריקה: **כד]** נ"ל ט"ס ונ"ל דהכא לא פריך (חי' רעק"א): **כה]** נ"ל גבי (הגרי"ב): **כו]** נ"ל וישנו, וכן בדבור שאח"ז: **כז]** כדאמרינן בפסחים כצ"ל (צ"ק): **כח]** נ"א דלמ"ד שיעבודא (גליון): **כט]** נ"ל אסי (הגרי"ב): **ל]** בכ"ק גרים חדא. והרש"ס כ' שהוא טעות: **לא]** ונראה נמי דהכי הוי כו' כצ"ל (גליון). נ"א וה"נ הוי כהפריש (צ"ק): **לב]** מכאן עד הס"ד הוא הגהה מאיזה תלמיד (בה"ז. וע' צ"ק): **לג]** נ"ל לשם היחיד (בה"ז):